

Közös feladatok a 11. és 12. évfolyamos versenyzőknek

1. „Lehanyatlík a török félhold.” Ismertesse a magyarországi török uralom hanyatlásának és megszűnésének történetét 1683-tól az 1739. évi belgrádi békéig! (15 pont)

- „A fennmaradt kamarai számadások arról vallanak, hogy az 1686. évi török elleni háború 12 millió forintot emésztett fel, s ehhez a hatalmas summához XI. Ince pápa mintegy 5 millióval, a teljes költség 41,6 %-ával járult hozzá.” */Sugár István szakirodalmi adatközlése/*

- „Ekkor a császár ... seregének vezére izent a város parancsnokának, hogy hódoljon meg, és engedje át önként a várost, mert akkor ő jót teszen velük ... elbocsátva őket országukba ... kártétel és hiányosság nélkül. Ámde, ha vonakodnék és megmakacsolná magát és nem hódol meg önként, akkor ... karddal hódítja meg a várost, de akkor nem leszen irgalom ... egyetlen léleknek sem. A törökök mindezek ellenére sem hajlottak rá, hogy meghódoljanak, hanem megesküdtek, hogy önként nem adják át a várost, amíg csak marad közülük egy is.” */Schulhof Izsák Budai krónika/*

- „A Temesvár vára alá vetett tartomány minden kerületével és a köztük folyó folyókkal együtt maradjon a magas Török Birodalom birtokában és hatalmában...” */A karlóczi béke szövegéből 1699./*

Értékelés szempontjai	Elérhető pont	Elért pont
problémamegértés, lényegkiemelés	0-2	
adatgazdagság	0-5	
kifejtettség	0-6	
megszerkesztettség	0-2	
	0-15	

2. Tekintse át a polgári jogrend kialakításának és a polgári jogalkotás megvalósulásának történetét a felvilágosodás jogelveinek megfogalmazásától a napóleoni törvénykezésig! (15 pont)

- „... kihirdetett, érvényes törvények útján kell kormányozni, ... ugyanazt a szabályt kell alkalmazni a gazdagra és szegényre, a kegyencre a királyi udvarban, és a falusi emberre az eke szarva mellett.” /Locke: *Értekezés a polgári kormányzatról*/

- „Minden államban háromféle hatalom van: a törvényhozó hatalom, a nemzetközi jog alá tartozó dolgokra vonatkozó végrehajtó hatalom, végül az a végrehajtó hatalom, amely a polgári jog alá tartozó dolgokra vonatkozik.” /Montesquieu: *A törvények szelleméről*/

- „...minden ember természetes jogai gyakorlásának csak olyan korlátai vannak, amelyek a társadalom más tagjai számára is biztosítják ugyanezen jogok élvezetét. Ezen korlátokat csakis a törvény határozhatja meg.” ... „A törvény a közakarat kifejeződése. ... A törvénynek azonosnak kell lennie mindenki számára, akár védelmez, akár büntet. Minden állampolgár egyenlő a törvény előtt ...” /*Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata*/

- „I. fejezet. A polgári jogok élvezetéről ... 8. Minden francia élvezi a polgári jogokat. ... 11. A külföldi Franciaországban ugyanazon polgári jogokat élvezi, mint amelyeket a szerződéseknél fogva azon nemzet ad a franciáknak, amelyhez az illető külföldi tartozik. ...” /*A Code Napoleonból, 1804*/

Értékelés szempontjai	Elérhető pont	Elért pont
problénamegértés, lényegkiemelés	0-2	
adatgazdagság	0-5	
kifejtettség	0-6	
megszerkesztettség	0-2	
	0-15	

11. évfolyamos feladatok

3. Mutassa be a magyar nemesi nemzetfelfogás kiüresedését és csődjét a XVIII-XIX. században! (15 pont)

- „...az ország ... szerencsétlenségére belső alkotmánya még olyan jellegű, hogy a király és az ország jóléte egymással ellentétben áll, és mindaz, ami ennek mezőgazdasági termékek eladásával, manufaktúrák alapításával és kereskedelemmel gazdagodást jelentene, nem az adófizetőknek, hanem az állami terhek vállalása alól magát teljesen kivonó nemességnek szolgálna javára.” /Kaunitz államminiszter előterjesztése Mária Terézia számára/

- „A nemesség az ország nagy részében ... lusta henyeségben öli el idejét addig, míg a minden terhet hordozó parasztság véres verítékével műveli a földet, ... míg vérével ótalmazza azon hazát, melyben ő nem is polgári tag ... A parasztságnak a nemesség elleni balvélekedése ... valójában igen szomorú következésű, ezáltal a két rend közti hézag örökké sértőleg nő ... s szétválva erőtlenekek maradnak azok ... akik egyesülve erősek lennének.”

/Wesselényi Miklós: Balítéletekről/

- „Atyám tisztességes állásnak csak a földbirtokosét tartotta, ki hivatalt nem visel, senkitől nem függ, ez az igazi úr. Különbséget itt nem tett a nagyobb, vagy kisebb birtok, hanem legföljebb a család régisége ... az egyenlőség érzete áthatotta az összes birtokos nemességet...” /Pulzsky Ferenc: Életem és korom/

- „... valjon, mi ellen fogunk legtöbb panaszt hallani...? Nemde a megyék ellen? ... Kétségtelen hogy oly ország, melynek adminisztrációjában semmi egység nincs, s hol minden törvénynek mikénti végrehajtása 52 szabadon tanácskozó testülettől függ, rendre nem számolhat.” /Eötvös József: Reform/

Értékelés szempontjai	Elérhető pont	Elért pont
problémamegértés, lényegkiemelés	0-2	
adatgazdagság	0-5	
kifejtettség	0-6	
megszerkesztettség	0-2	
	0-15	

4. Ismertesse a felvilágosult abszolútizmus eszmevilágának és megvalósult működésének jellegzetességeit Közép- és Kelet-Európában a XVIII. században! (15 pont)

- „Isten ... jelen van a történelemben... de nem avatkozik bele... Az ember feladata a törvények felismerése és a világépítés ... Isten nem akadályozza a gondolkodó embert ... A világ ... az ész alapján kalkulálható...” /*August Ludwig Schlözer göttingai egyetemi tanár*/

- „Isten szolgálata ugyanis elválaszthatatlan az államétól; ő pedig azt akarja, hogy használják fel azokat, akiknek talentumot és tehetséget adott, a jó lelkek jutalmazását és a rosszak büntetését egyaránt az ő könyörületére bízva.” /*Samuel Pufendorf: De officio hominis et civis*/

- „A haza szeretete, a monarchia jólléte, ez az egyedüli szenvedély, amely hatalmában tart s arra ösztönöz, hogy mindent magamra vállaljak ... lelkelem nem tud megnyugodni ... ha nem vagyok meggyőződve jóllétéről és arról, hogy intézkedéseink helyesek.” (*II. József – öccséhez Lipóthoz írt – leveléből*)

- „Az uralkodó ... ha ő maga nem ismeri el (a nemzet) legfelsőbb hatalmát maga felett, akkor minden kapcsolata az állammal gyökerében megromlik: meghasonlás támad saját java és az állam java között ... egyszóval, egész hatalma törvénytelené válik, mert nem lehetséges olyan törvényes hatalom, amely fölébe helyezi magát a természetes igazságszolgáltatás minden törvényének.” /*Gyenyisz Ivanovics Fonvizin: Általános udvari nyelvtan 1781*/

Értékelés szempontjai	Elérhető pont	Elért pont
problénamegértés, lényegkiemelés	0-2	
adatgazdagság	0-5	
kifejtettség	0-6	
megszerkesztettség	0-2	
	0-15	

12. évfolyamos feladatok

3. Magyarázza meg (a szemelvények felhasználásával is) a trianoni békekényszer ellentmondásosságát és a „Kisantant koncepció” távlati bizonytalanságát! (15 pont)

- „... távozom erről a lidércnyomásos konferenciáról. Itt már semmi hasznosat nem tehetek. Még...reménykedtem abban, hogy Ön talál valamiféle utat-módot arra, hogy a szerződést igazságos és célravezető okmányá formálja. Most azonban...már szemmel láthatóan elkéstünk. A csatát elvesztettük.” /*John Maynard Keynes Lloyd George-nak írt levele 1919. június 5-én a leendő trianoni szerződéssel kapcsolatban/*

- „Gyöngé termelékenységgű, munkanélküliségtől sújtott, belső viszályok és nemzetközi gyűlölködések, harcok, éhezés és fosztogatás által megosztott, felbomlófélben lévő Európa áll előttünk.” /*John Maynard Keynes a Párizs-környéki békék várható következményeiről/*

- „Abban az esetben, ha a Magas Szerződő Felek egyikét Magyarország részéről nem provokált támadás érné, a másik Fél kötelezi magát, hogy amegtámadott Fél védelmére kel.” /*A Jugoszlávia és Csehszlovákia (1920. augusztus 14.) és a Románia és Csehszlovákia (1921. április 23.) között megkötött „kisantant” szerződések 1.cikkéből./*

Értékelés szempontjai	Elérhető pont	Elért pont
problémamegértés, lényegkiemelés	0-2	
adatgazdagság	0-5	
kifejtettség	0-6	
megszerkesztettség	0-2	
	0-15	

4. Ismertesse Szovjet-Oroszország modernizációs átalakításának /= „A szocializmus építésének”/ ellentmondásait a két világháború közötti időszakban! (15 pont)

- „Egy kozák legény Szkuljadnij tanyáról 1919-ben önként csatlakozott a Vörös Hadsereghez, ahol 6 évig szolgált, vörös parancsnok volt. Két évig, 1927-ig a községi szovjet elnöke volt ... Mindenét begyűjtötték, még a vetésre szánt búzát és a tyúkokat is ... Eljött hozzám két másik volt vöröskatonával ... nyíltan kimondták: jobban kifosztottak minket, mint a fehérek 1919-ben ... Azok legalább csak a gabonát és a lovakat vitték, a mi hatalmunk ellenben mindent elvett az utolsó szálig ... Az elhajtott jószág ott pusztult a falusi gyűjtőtelepeken, a kancák megellettek, a csikókat megették a disznók /az összes állat egy telepen volt/ ... Ezek után aztán beszélhet az ember a középparasztokkal való szövetségről. Hiszen mindezt a középparasztokkal csinálták ... az a hajmeresztő tény lett a következménye, hogy szervezett politikai bandák tűntek fel a szomszédos körzet területén...” /Mihail Solohov levele, 1929/

- „Sztálin, Önnel új időszak kezdődött, mely forradalmunk történetébe, a „terror korszakának” címszava alatt fog bevonulni. A Szovjetunióban ma senki nem érzi magát biztonságban, álomra hajtva fejét, senki nem tudja sikerül-e elkerülnie az éjszakai letartóztatást. Senki nem számíthat kegyelemre. Jobboldali és bűnöző, október hőse és a forradalom ellensége, régi bolsevik és pártönkívüli, kolhozparaszt és szövetségi képviselő, népbiztos és munkás, értelmiségi és a Szovjetunió marsallja – mindenki egyformán van kitéve a vész csapásainak ... Alávaló hamisítások segítségével Ön bírósági pereket rendezett ... Ön megrontotta és bemocskolta saját híveinek lelkét...” /Fjodor Fjodorovics Raszkolnyikov szovjet diplomata, 1939./

- „A fogyasztás és a létért folyó harc kérdésének a megoldása a szó szoros értelmében legalább annyi energiát és leleményességet igényel, mint a szocializmus építése: részben innen ered a munka gyenge határfoka. Míg az állam szünet nélkül harcol a centrifugális erők elemi részecskéinek a mozgása ellen, maguk a vezető körök alkotják a megengedett és tiltott egyéni felhalmozás legfontosabb alapját. A statisztika nehezen ragadhatja meg az új jogi normák mögött álcázott kispolgári tendenciákat. De a „szocialista bürokrácia” , ez az égbekiáltó önellentmondás, ez a félelmetes, állandóan növekvő társadalmi rákfene, a társadalmi forróláz oka, döntő súlyban van a gazdasági életben.” /Lev Davidovics Trockij: Az elárult forradalom/

Értékelés szempontjai	Elérhető pont	Elért pont
problémamegértés, lényegkiemelés	0-2	
adatgazdagság	0-5	
kifejtettség	0-6	
megszerkesztettség	0-2	
	0-15	